

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУ ВИБОРУ ВАРІАТИВНИХ МОДУЛІВ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ НУШ

Стаття присвячена дослідженню особливостей процесу вибору змісту уроків фізичної культури. Визначено обізнаність вчителів фізичної культур до нової програми, специфіку вибору варіативних модулів різних регіонів, критеріїв їх вибору.

Ключові слова: фізичне виховання, навчальна програма, варіативні модулі.

The article is devoted to the study of the peculiarities of the process of choosing the content of physical education lessons. The awareness of physical culture teachers to the new program, the specifics of the selection of variable modules of different regions, and the criteria for their selection were determined

Key words: physical education, curriculum, variable modules.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку суспільства характеризується освітніми змінами, що пов'язано з впровадженням освітньої реформи «Нова українська школа» [2].

Великого значення набуває організація фізичного виховання у процесі реалізації освітніх нововведень. В останні роки спостерігається зниження інтересу учнів до занять фізичними вправами, що призводить до обмеження їх рухової активності та зниженню рівня здоров'я. Саме проведене реформування освіти спрямовано на нові підходи до організації фізичного виховання учнів, створення сприятливих умов для оптимального фізичного розвитку та рухової активності, формування інтересу та стійкої мотивації до систематичних занять фізичними вправами на уроках та в вільний час.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Особливості організації фізичного виховання в реаліях Нової української школи є цікавим об'єктом наукових досліджень сучасності. В сучасній теорії та практиці простежуються спроби щодо вирішення даної проблеми.

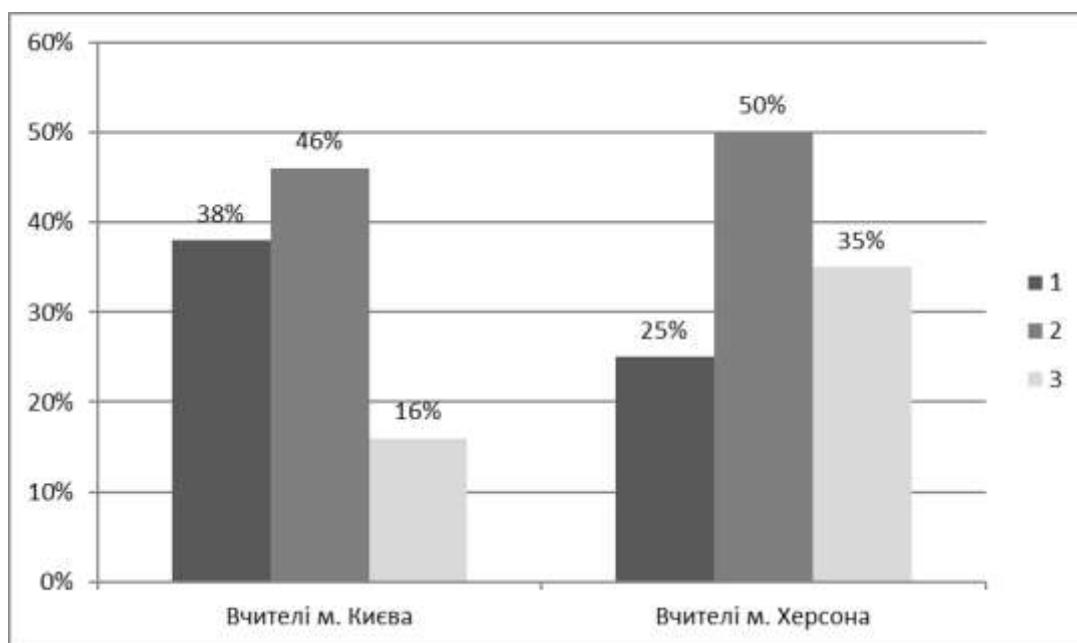
Детальний аналіз готовності учителів фізичної культури до реалізації основних положень Нової української школи у фізичному вихованні провела науковець Сороколїт Н., у ході апробації програми курсів підвищення кваліфікації «Модернізація шкільного фізичного виховання Нової української школи»[3]. Дослідження реального стану особливостей процесу фізичного виховання учнів Львівщини проведено науковцем Мандюком А., який проаналізував зміст уроків фізичної культури міських та сільських шкіл [1].

Проте, на сьогодні наукових досліджень з цієї проблематики існує відносно небагата кількість, тому тема набуває актуальності.

Мета дослідження – дослідити процес вибору модулів навчальної програми з фізичної культури на практиці.

Методи і організація дослідження. У ході проведення дослідження використовувались наступні методи: аналіз та узагальнення науково-методичної літератури та програмних матеріалів, анкетування, методи математичної статистики. Дослідження проводилось на базі закладів загальної середньої освіти Херсонщини та Київщини. В експериментальній частині дослідження взяли участь 28 вчителів фізичної культури 12 закладів загальної середньої освіти, серед яких вчителі вищої категорії 53,5 %, першої категорії – 32,3 %; другої - 14,2 % відповідно.

З метою дослідити практичний стан обізнаності вчителів фізичної культури щодо їх професійної готовності до реалізації Нової модульної програми НУШ було здійснено анкетування визначеного контингенту. На запитання як вчителі ознайомлені з новою модульною програмою фізичної культури НУШ (5-6 класи), варіанти відповідей розподілились наступним чином (Див. Рис.1).

Рис. 1. Розподіл відповідей (%) респондентів на запитання «Ознайомлені Ви з новою модульною програмою фізичної культури?»

1 - «Так, проходив/ла курси підвищення кваліфікації»;

2 - «Так, але ще не використовував/ла на практиці»;

3 - «Ні».

Аналіз отриманих результатів анкетування показав, що 38 % всіх опитаних вчителів київських шкіл та 25 % - херсонських ознайомлені з новою програмою та пройшли вже курси підвищення кваліфікації; 46 % вчителів фізичної культури м. Києва і 50 % - вчителів м. Херсона визначили другу відповідь, а саме: «Так, але ще не використовував/ла на практиці». Стосовно третього питання, то нажаль 16 % м. Києва та 35 % вчителів м. Херсона зовсім не обізнані з новою програмою але знають, що нова програма затверджена для учнів 5-6 класів.

Згідно діючих навчальних програм учням для занять на уроках фізичної культури, пропонується широкий вибір видів спорту та рухової активності, тому на наступному етапі нашого дослідження було визначення найчастішого використання варіативних модулів навчальної програми на уроках фізичної культури в різних регіонах.

На запитання, «Які варіативні модулі навчальної програми найчастіше учні вивчають на уроках фізичної культури?» вчителі фізичної культури відповіли, що в основному використовуються такі види спорту: баскетбол, волейбол, футбол, гімнастика, легка атлетика, плавання, аеробіка, гандбол, настільний теніс, бадмінтон.

Узагальнення результатів анкетування дозволило зробити висновок, що найбільш розповсюджені традиційні види спорту, а саме модулі «Баскетбол», «Волейбол», «Легка атлетика», котрі на 100 % вивчаються як в херсонських так і київських закладах загальної середньої освіти. Наступний вид спорту, який за результатами опитування 90 % (83 %) опитаних вчителів вивчається на уроках фізичної культури – гімнастика. Досить розповсюдженими видами спорту на уроках фізичної культури в київських школах є плавання 40 %, футбол 60%, аеробіка 55%, в херсонських школах ці модулі також представлені в освітньому процесі в наступному розподілі плавання 10%, футбол 70%, аеробіка 30%.

Щодо модулів «Настільний теніс», «Бадмінтон», можна простежити, що вони використовуються в київських школах в 15% та 10% відповідно, тоді як в херсонських ці модулі не застосовуються зовсім. Модуль «Туризм» 20 % представлено в освітньому процесі тільки херсонських закладів освіти.

Також, важливим для нашого дослідження було з'ясувати за якими критеріями здійснюється вибір варіативних модулів, і що є визначальними факторами щодо їх вибору. Було поставлене запитання «Які фактори домінують при виборі варіативних модулів?» розподіл відповідей вчителів наочно представлено на рисунку 2.

Рис. 2. Розподіл відповідей (%) щодо критеріїв вибору вчителів фізичної культури варіативних модулів

Отримані результати, що представлені на діаграмі, свідчать про те, що вчителі різних регіонів вказують на основний визначальний критерій вибору варіативних модулів - наявна матеріально-технічна база. Звичайно, що

реалізувати більшість модулів з різних видів спорту та рухової активності без наявності необхідного спортивного обладнання та інвентарю не можливо, тому, як ми бачимо, переважають більш традиційні види спорту. На другому місці спортивна класифікація вчителя фізичної культури та його руховий досвід й на останньому місці опитування учнів.

Висновки. Аналіз наукових досліджень та існуючої практики засвідчив, що в основному вчителі фізичної культури на уроках фізичної культури застосовують модулі зі спортивних ігор, легкої атлетики та гімнастики, серед критеріїв вибору варіативних модулів переважає наявність матеріально-технічної бази.

Перспективи подальших досліджень. Важливим аспектом подальших досліджень вбачаємо розробці та експериментальній перевірці організаційно-методичного забезпечення варіативних модулів в умовах реалізації нової модульної програми.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Мандюк А.Б. Особливості процесу фізичного виховання в міських та сільських загальноосвітніх школах (на прикладі шкіл львівської області). *Наука і освіта*. №4, 2015. С.124-128

2. Нова Українська школа. Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/nova-ukrainska-shkola/NEWSCHOOL.pdf>

3. Сороколів Н. Готовність учителів фізичної культури до реалізації основних положень Нової української школи у фізичному вихованні. *Спортивний вісник Придніпров'я: науково-практичний журнал*. 2021. С.137-146. URL: <http://infiz.dp.ua/misc-documents/2021-02/2021-02-14.pdf>

4. Сороколів Н., Римар О., Соловей А., Лапичак І. Особливості застосування варіативної складової модульної навчальної програми з фізичної культури у міській та сільській місцевості. *Вісник прикарпатського університету. Фізична культура*. Випуск 31. 2019. С. 153-159 URL: <http://lib.pnu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/8779/1/1553-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-3259-1-10-20191204.pdf>

Науковий керівник кандидатка педагогічних наук, доцентка Городинська І.В.